

بسمه تعالی

بیوشیمی عمومی

لیپیدها

ابراہیم قاسمی

مطالب

■ تعریف و اهمیت لیپدها

■ تقسیم بندی

■ الکل، اسیدهای چرب و ترکیبات ایزوپرنی

■ واکنش ها

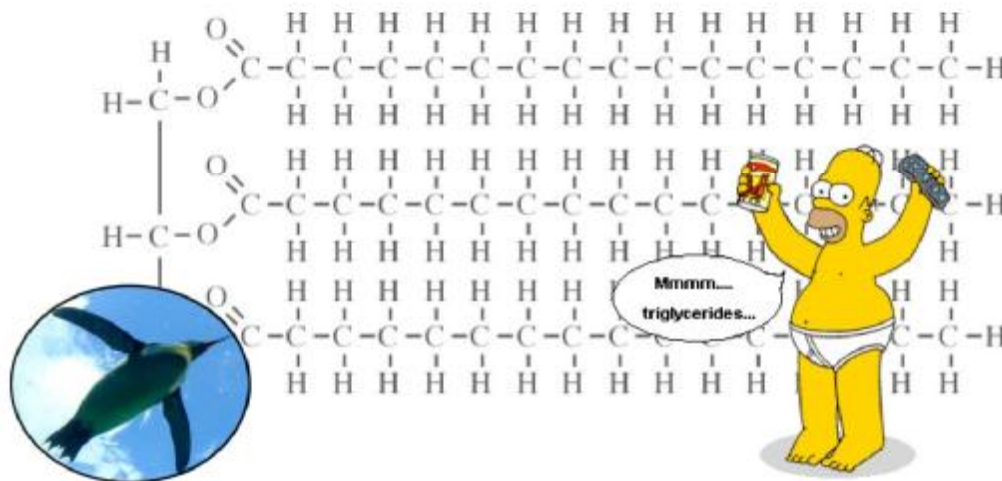

لیپدها

تعریف

گروهی از ترکیبات عمدتاً هیدروکربنی نامحلول در آب (آبگریز) یا آمفی پاتیک

For the Love of Lipids

اهمیت لیپدها

1- اهمیت تغذیه

- ◀ ذخیره انرژی (تری آسید گلیسرول)
- ◀ طعم غذا
- ◀ جذب ویتامین های محلول در چربی

Energy Content

1 gram of protein	4 kcal
1 gram of fat	9 kcal
1 gram of carbohydrates	4 kcal
1 gram of dietary fibre	2 kcal
1 gram of alcohol	7 kcal

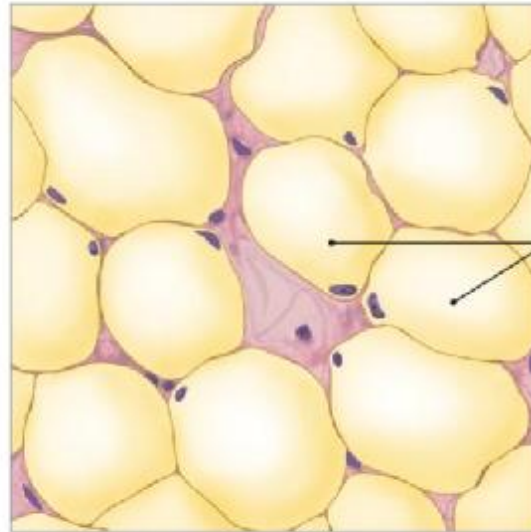

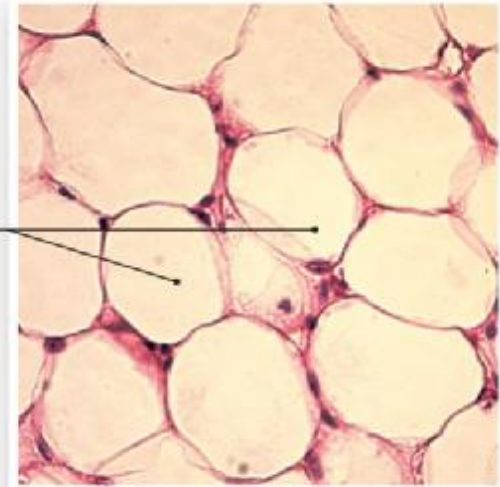
۹... اھمیت لیپدھا

2- عایق حرارتی بدن و محافظ فیزیکی اندام ھا

The structure of adipose tissue deep to the skin

Adipocytes

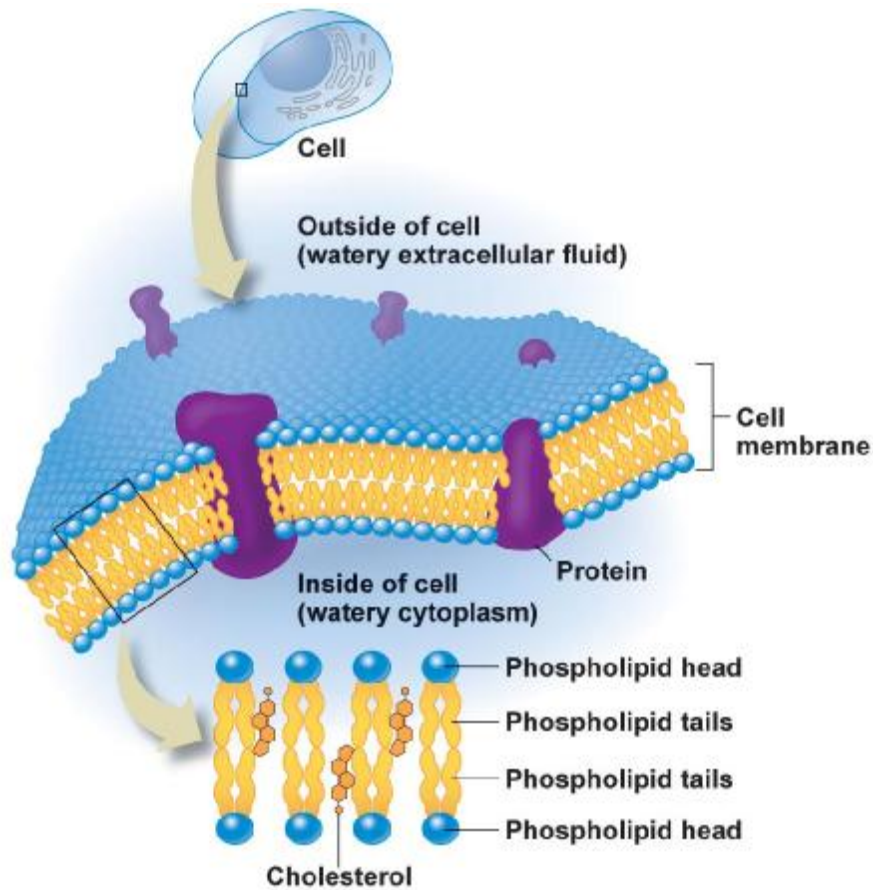

LM x 340

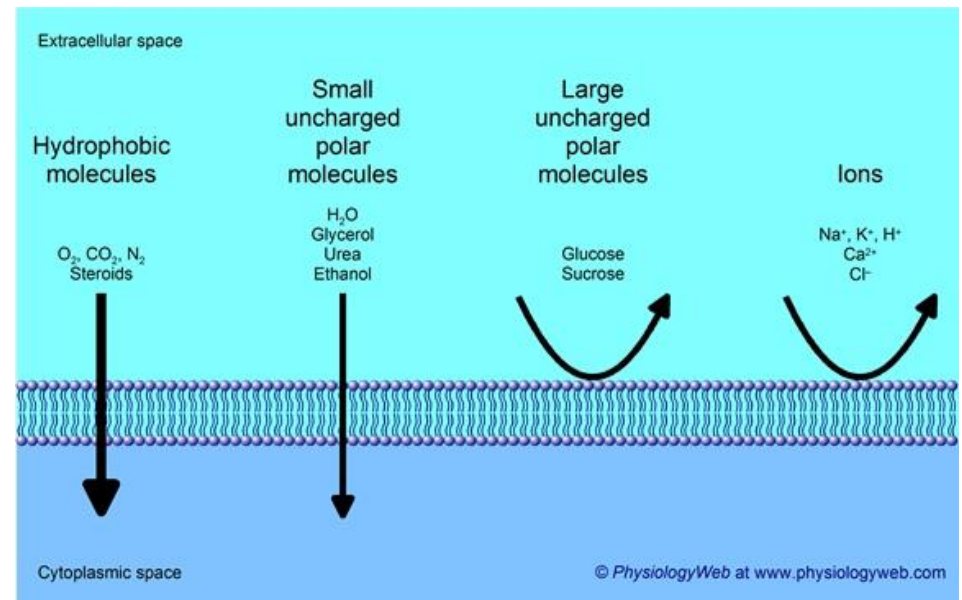

۹... اهمیت لیپدها

3- نقش ساختاری

© 2010 Pearson Education, Inc.

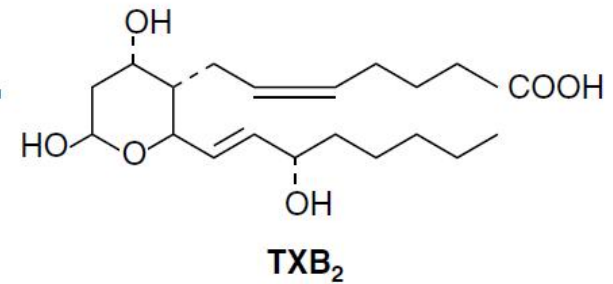
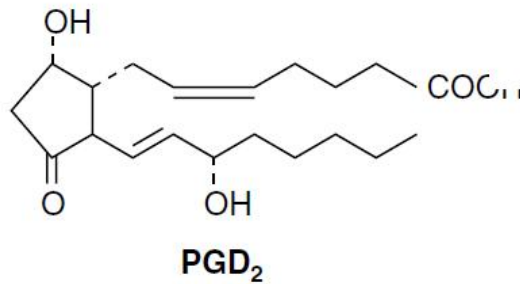
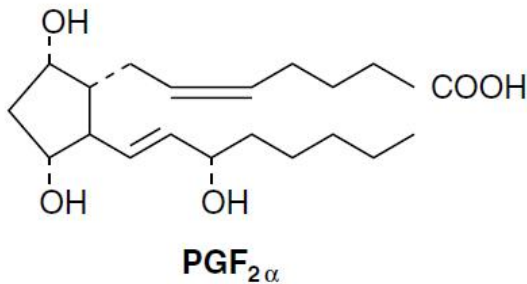
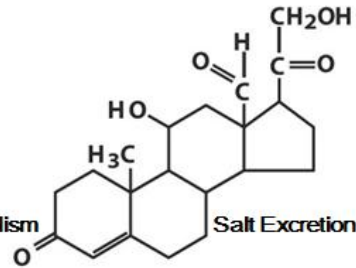
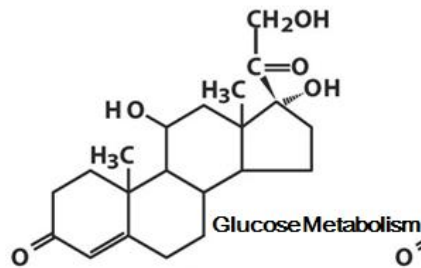
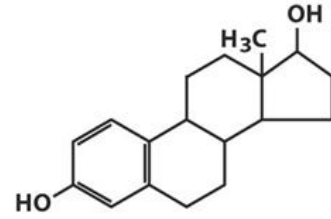
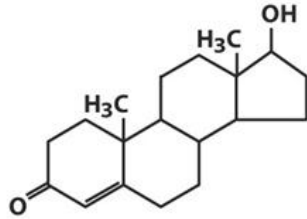

© PhysiologyWeb at www.physiologyweb.com

q ... اهمیت لیپدها

4- نقش متابولیکی: هورمون استروئیدی (استروژن، تستوسترون، کورتیزول) و پروستاگلاندین ها

۹ تقسیم بندی لیپدها

■ لیپدهای ساده

◀ تری گلیسریدها و موم

■ لیپدهای مرکب

◀ فسفولیپید و گلیکولیپیدها

■ مشتقات ایزوپرنی

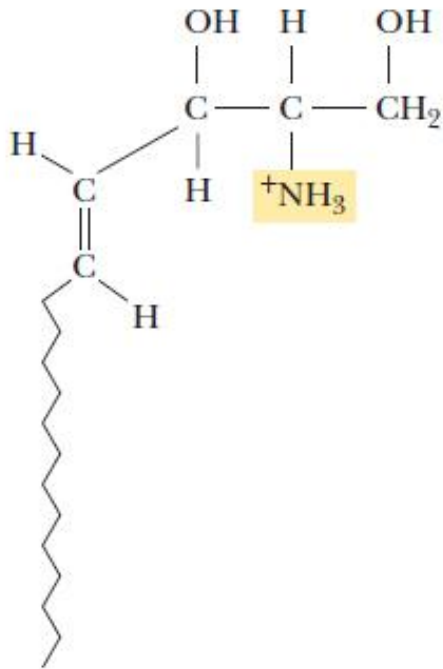
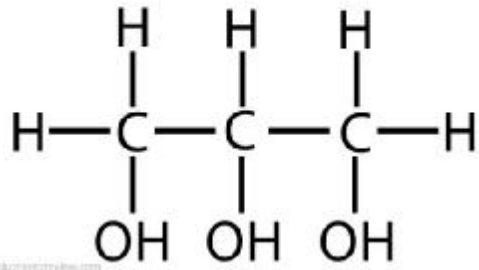
◀ استرول ها و ایزوپرنوئیدها

ليپدها

Glycerol (Glycerin)

q الكل

■ گليسرول

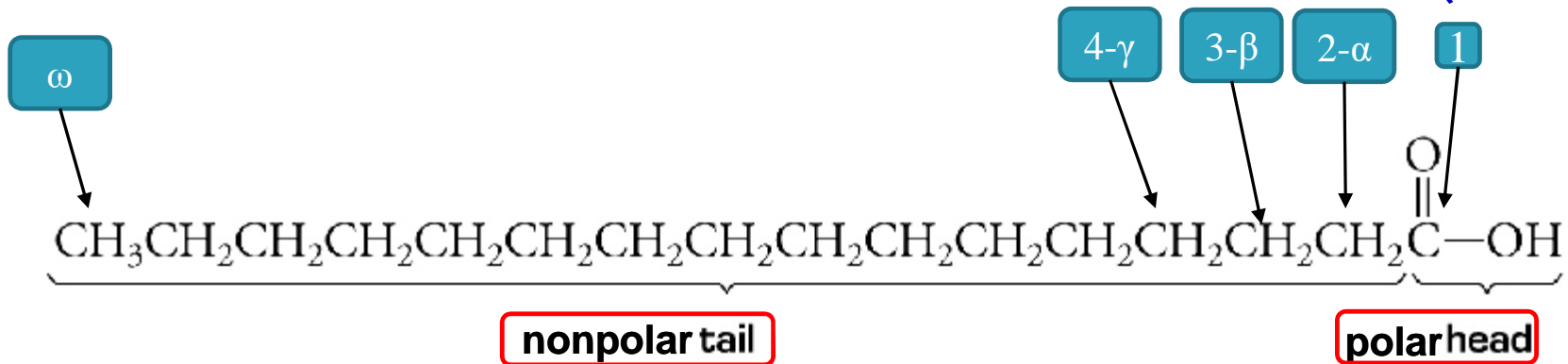
■ اسفنگوزين

q اسیدهای چرب

■ اسیدهای مونو کربوکسیلیک بعلاوه یک زنجیره هیدروکربنی (2-)

(36)

A fatty acid

۹ انواع اسیدهای چرب

The Length of
the Carbon
Chain

- long-chain
- medium-chain
- short-chain

The Degree of
Unsaturation

- saturated
- unsaturated

The Location of
Double Bonds

- omega-3 fatty acid
- omega-6 fatty acid

q طول زنجیر

■ $6 >$ کرین: کوتاه زنجیر SCFA

■ $6-14$ متوسط زنجیر MCFA

■ $16-20$ بلند زنجیر LCFA

■ $20 \leq$ بسیار بلند زنجیر VLCFA

لیپدھا

Acids	Carbons	Double bonds	Abbreviation	Source
Acetic	2	0	2:0	bacterial metabolism
Propionic	3	0	3:0	bacterial metabolism
Butyric	4	0	4:0	butterfat
Caproic	6	0	6:0	butterfat
Caprylic	8	0	8:0	coconut oil
Capric	10	0	10:0	coconut oil
Lauric	12	0	12:0	coconut oil
Myristic	14	0	14:0	palm kernel oil
Palmitic	16	0	16:0	palm oil
Palmitoleic	16	1	16:1	animal fats
Stearic	18	0	18:0	animal fats
Oleic	18	1	18:1	olive oil
Linoleic	18	2	18:2	grape seed oil
Linolenic	18	3	18:3	flaxseed (linseed) oil
Arachidonic	20	4	20:4	peanut oil, fish oil

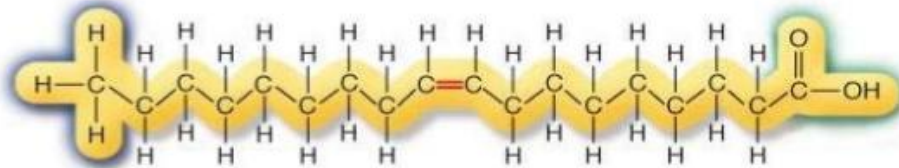

۹ اسید چرب اشباع و غیر اشباع

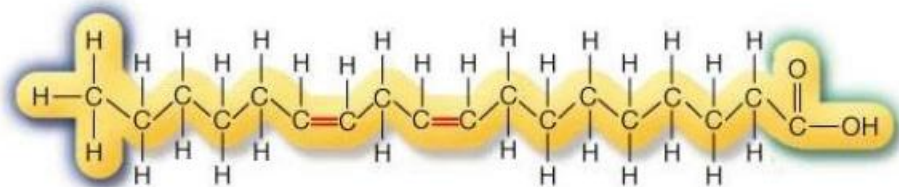
■ اسیدهای چرب غیر اشباع طبیعی از نوع سیس

Saturated Fatty Acid

Monounsaturated Fatty Acid

Polyunsaturated Fatty Acid

q نامگذاری

1. نام عمومی: (اسید بوتیریک، اسید استئاریک، اولئیک، لینولئیک و ...)

2. نامگذاری امگا برای اسیدهای چرب غیراشباع

◀ نامگذاری امگا (تغذیه ای) مکان پیوند دوگانه نسبت به گروه متیل انتهای

3. نامگذاری سیستماتیک (علمی):

◀ «شکل هندسی پیوند دوگانه» + «مکان پیوند» + «تعداد کربن» + «پسوند

آنوئیک/انوئیک» (enoic/anoic)

◀ اسید اولئیک: سیس-9، اکتادکامونوانوئیک اسید

4. نشانه گذاری و یا خلاصه نویسی:

- «شکل هندسی پیوند دوگانه» + «مکان پیوند» + «علامت کربن» + «تعداد کربن» + «تعداد پیوند دوگانه» + پسوند نوع n (نوع امگا)
- اسید اولئیک: $C_{18:1, n-9, 18:1\Delta^9}$

Table 1. Example structures and nomenclature for some common fatty acids¹

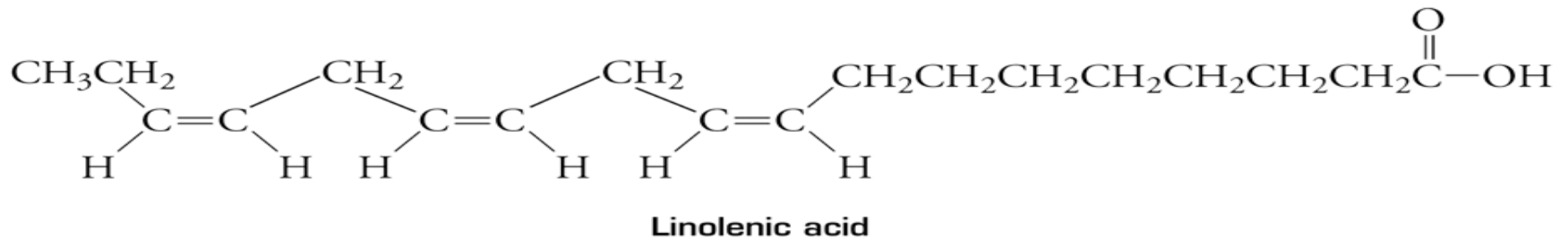
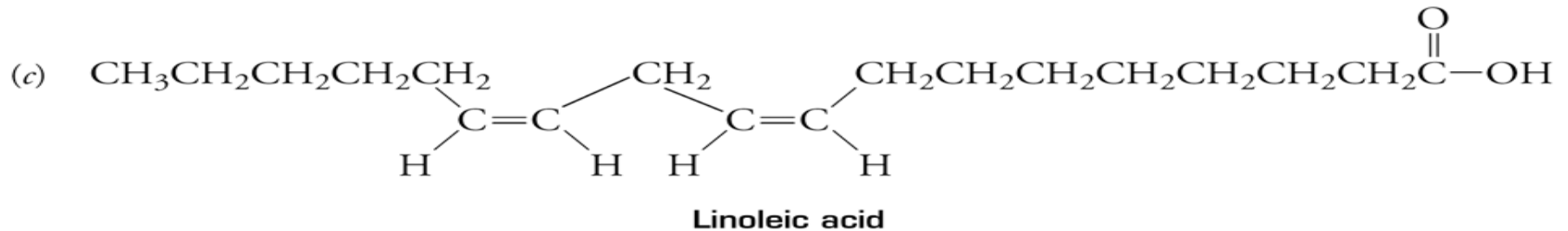
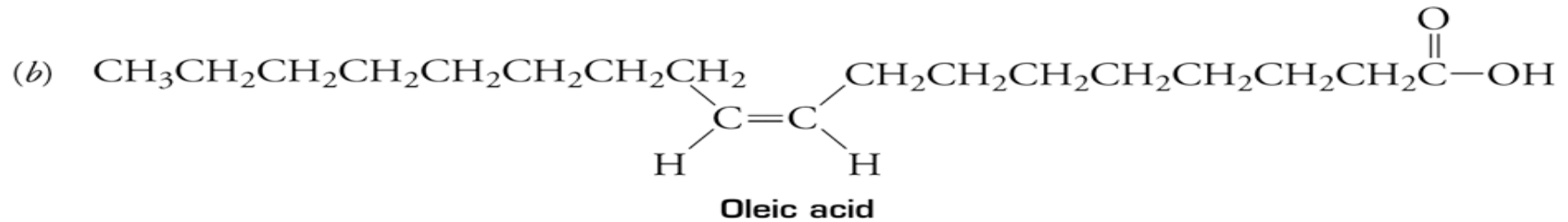
Names		Abbreviations	
Trivial	IUPAC	Carboxyl-reference	ω -reference
Palmitic acid	Hexadecanoic acid	16:0	16:0
Stearic acid	Octadecanoic acid	18:0	18:0
Oleic acid	9-Octadecenoic acid	18:1 Δ^9	18:1 (ω -9)
Linoleic acid	9, 12-Octadecenoic acid	18:2 $\Delta^{9, 12}$	18:2 (ω -6)
Linolenic acid	9, 12, 15-Octadecenoic acid	18:3 $\Delta^{9, 12, 15}$	18:3 (ω -3)

¹Copyright © James Baggott, 1997, 1998 (from http://library.med.utah.edu/NetBiochem/FattyAcids/4_2.html; accessed June 15, 2007).

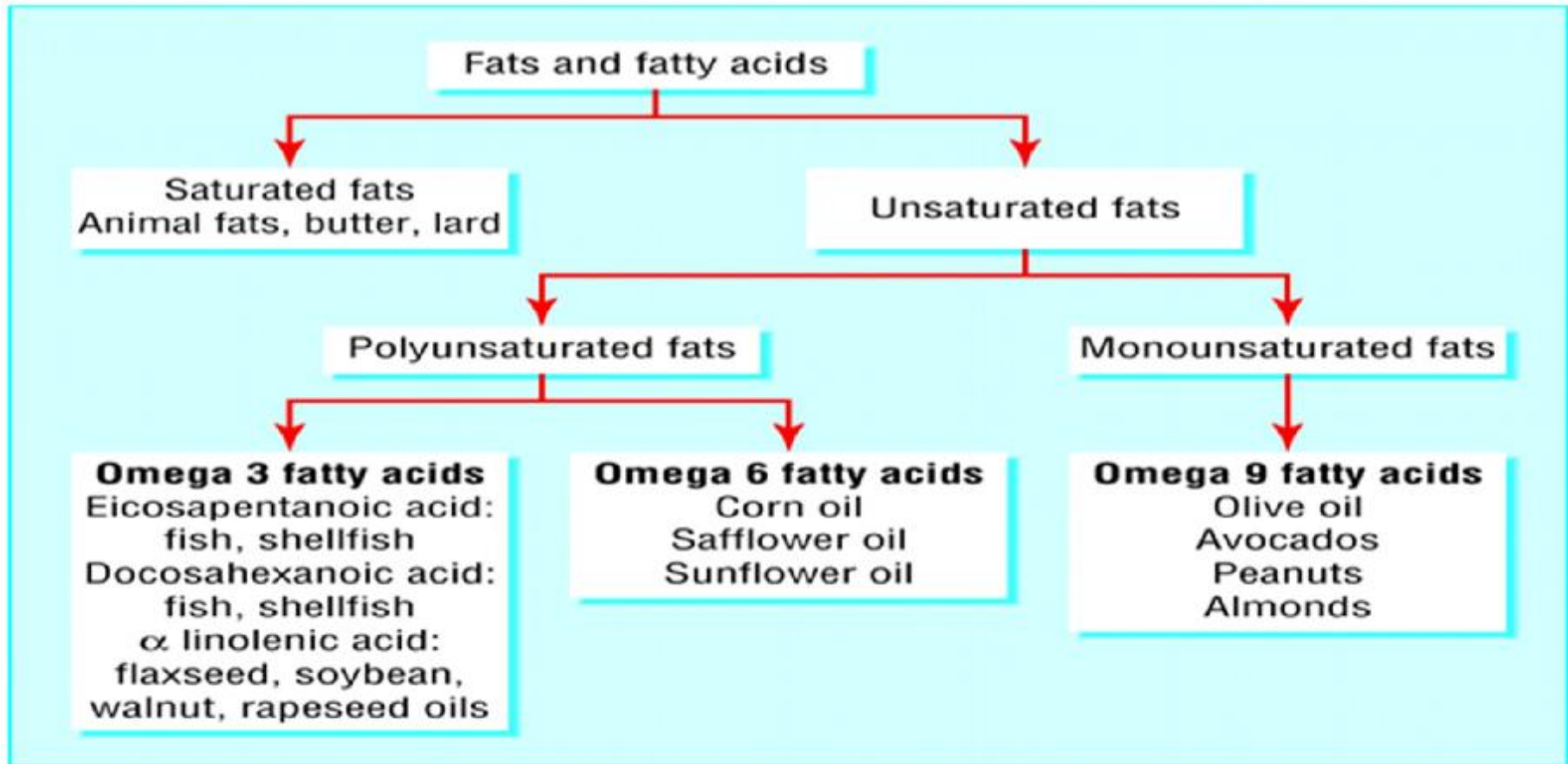

q نام عمومی اسیدهای چرب 18 کربنی

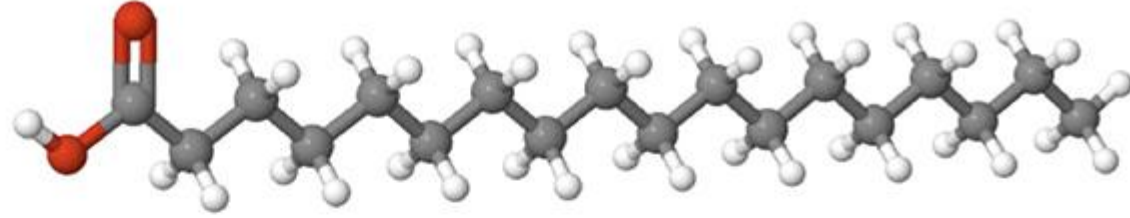
چربی‌های اشباع و غیر اشباع

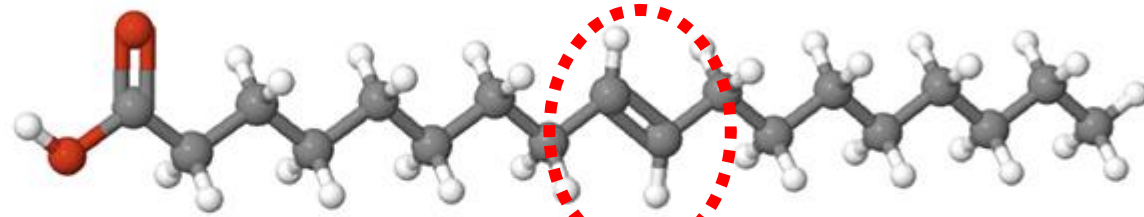

۹ ایزومر سیس (طبیعی) و ترانس

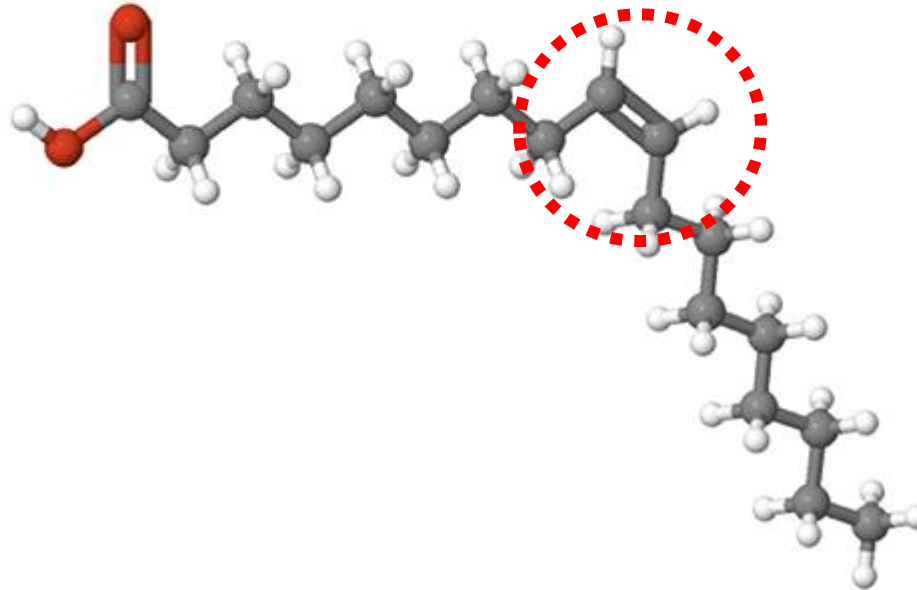
Stearic acid
(saturated)

Elaidic acid
(trans-unsaturated)

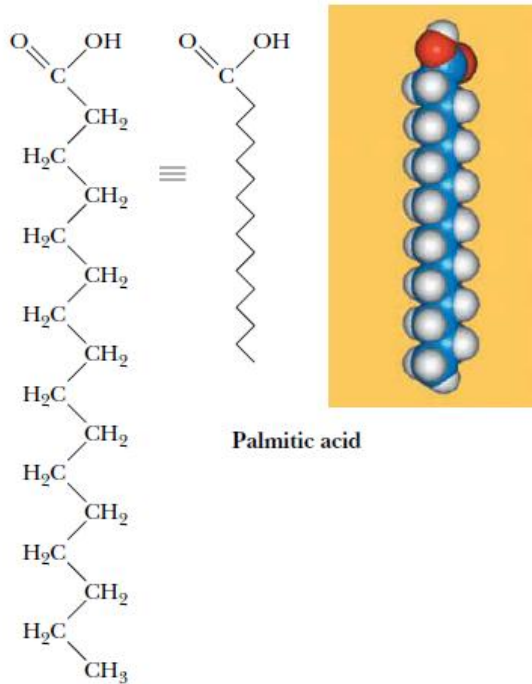

Oleic acid
(cis-unsaturated)

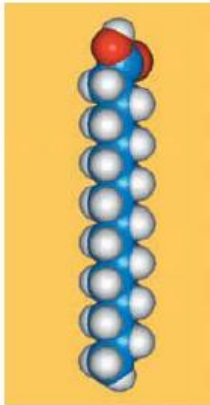

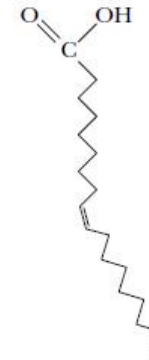
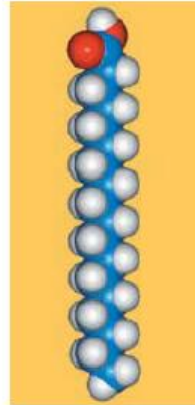
اسیدهای چرب اشباع و غیر اشباع

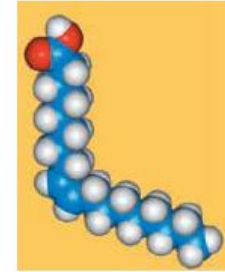
Palmitic acid

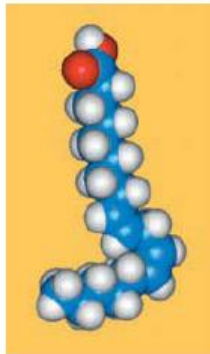
Stearic acid

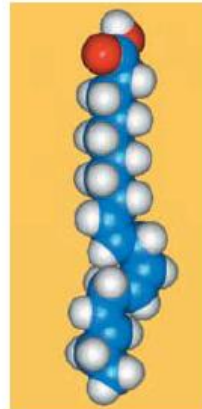
Oleic acid

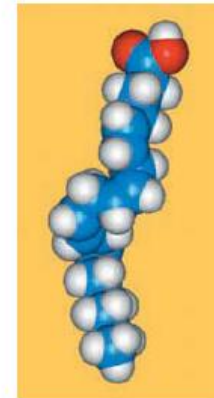
Linoleic acid

α -Linolenic acid

Arachidonic acid

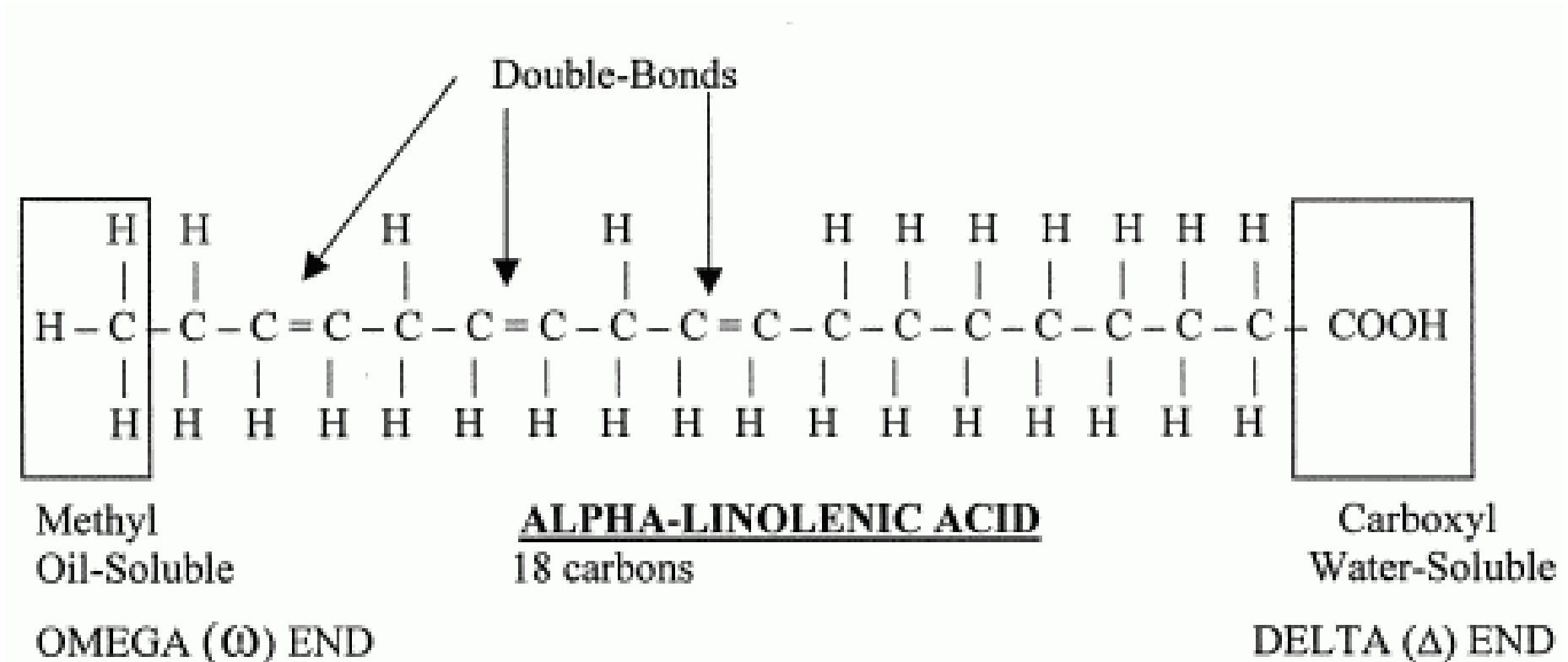

q نقطه ذوب

Nomenclature	Systematic name	Common name	Melting point °C
Saturated Fatty Acid			
C 4:0	Butanoic	Butiric	-5.3
C 6:0	Hexaenoic	Caproic	-3.2
C 8:0	Octanoic	Caprilic	16.5
C10:0	Decanoic	Capric	31.6
C12:0	Dodecanoic	Lauric	44.8
C14:0	Tetradecanoic	Miristic	54.4
C16:0	Hexadecanoic	Palmitic	62.9
C18:0	Octadecanoic	Estearic	70.1
C20:0	Eicosanoic	Arachidic	76.1
C22:0	Docosanoic	Behenic	80.0
C24:0	Tetracosanoic	Lignocenic	84.2
Unsaturated Fatty Acid			
C16:1	9-Hexadecenoic	Palmitoleic	0.0
C18:1	9-Octadecenoic	Oleic	16.3
C18:1	11-Octadecenoic	Vaccenic	39.5
C18:2	9,12-Octadecadienoic	Linoleic	-5.0
C18:3	9,12,15-Octadecatrienoic	Linolenic	-1.0
C20:4	5,8,11,14-Eicosatetraenoic	Arachidonic	-49.5

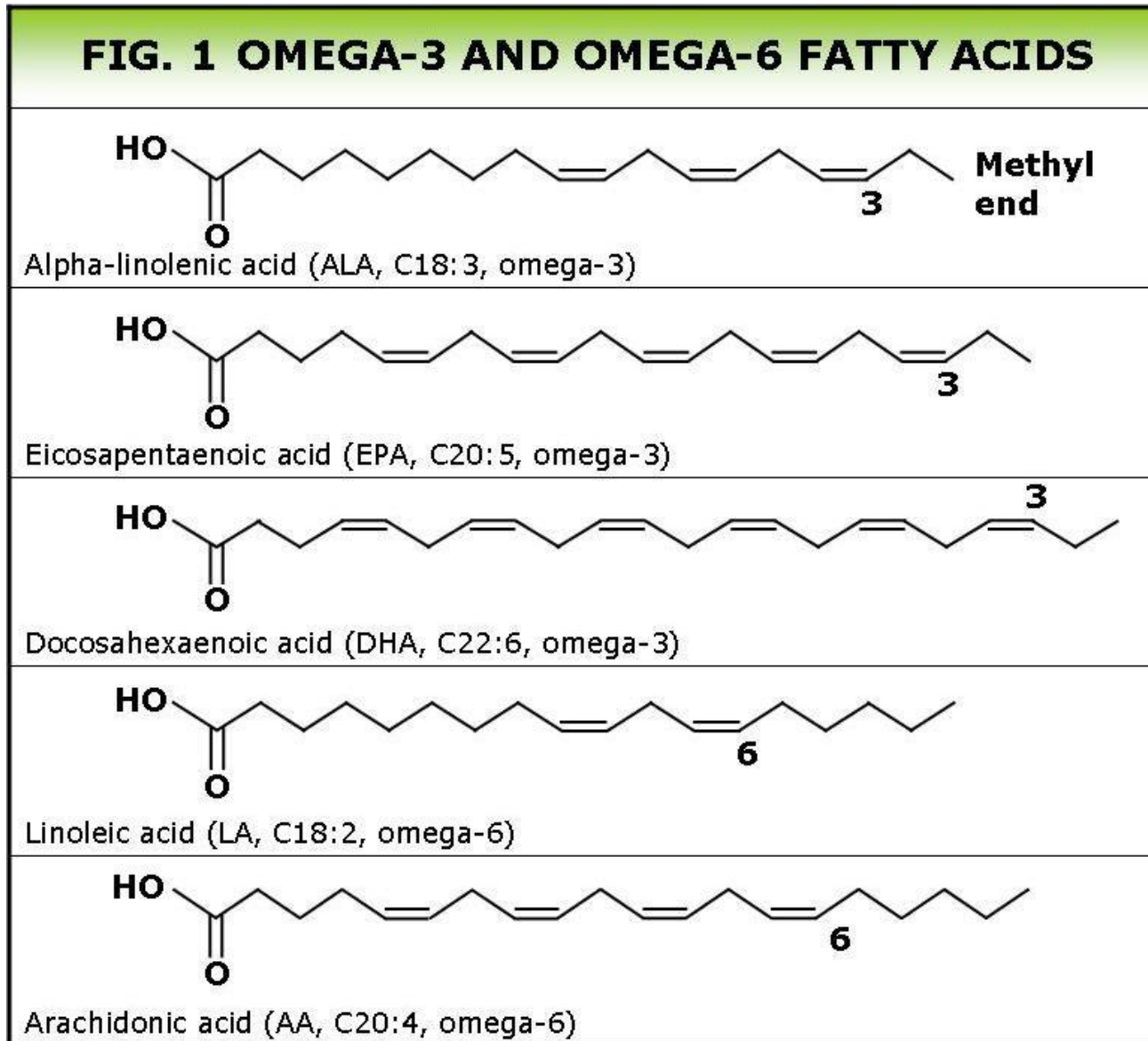

۹ کربن امگا

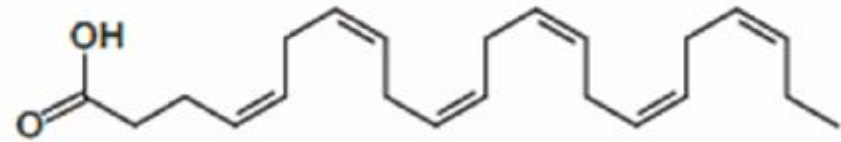
۹ اسیدهای چرب امگا 3 و امگا 6

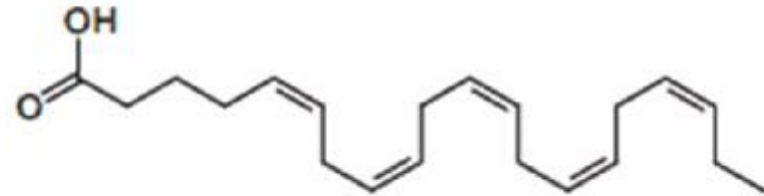

۹ روغن ماهی (امگا - 3)

■ EPA, DHA (ماهی)

DHA (22:6n-3)

EPA (20:5n-3)

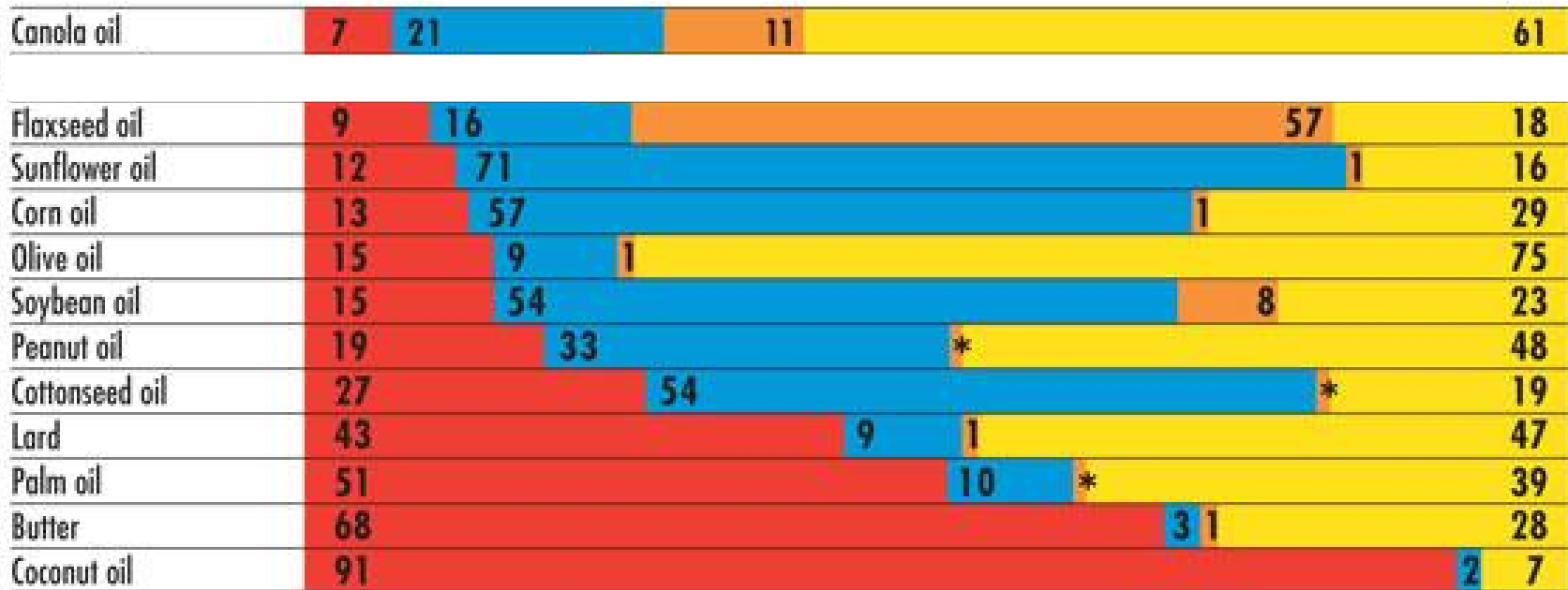

q ترکیب اسید چرب مواد خوراکی

Comparison of Dietary Fats

DIETARY FAT

SATURATED FAT

POLYUNSATURATED FAT

linoleic acid
(an omega-6 fatty acid)

alpha-linolenic acid
(an omega-3 fatty acid)

MONOUNSATURATED FAT

oleic acid
(an omega-9 fatty acid)

*Trace

Fatty acid content normalized to 100%

q اسیدهای چرب شیر

Fatty acids (g 100g ⁻¹)	Goat	Sheep	Cow
C4:0; butyric	2.03 ¹	2.57 ²	2.87 ³
C6:0; caproic	2.78 ¹	1.87 ²	2.01 ³
C8:0; caprylic	2.92 ¹	1.87 ²	1.39 ³
C10:0; capric	9.59 ¹	6.63 ²	3.03 ³
C12:0; lauric	4.52 ¹	3.99 ²	3.64 ³
C14:0; myristic	9.83 ¹	10.17 ²	10.92 ³
C16:0; palmitic	24.64 ¹	25.1 ²	28.7 ³
C18:0; stearic	8.87 ¹	8.85 ²	11.23 ³
18:1 <i>cis</i> -9; oleic	18.65 ¹	20.18 ²	22.36 ³
18:2 <i>cis</i> -9, <i>cis</i> -12; linoleic	2.25 ¹	2.32 ²	2.57 ³
18:2 <i>cis</i> -9, <i>trans</i> -11; CLA	0.45 ¹	0.76 ²	0.57 ³
18:3 <i>cis</i> -9, <i>cis</i> -12, <i>cis</i> -15 ; α -linolenic	0.77 ¹	0.92 ²	0.5 ³
total n-6	1.78 ⁴	2.97 ⁵	2.83 ⁶
total n-3	0.44 ⁴	1.31 ⁵	0.56 ⁶
SFA	68.79 ⁴	64.23 ⁵	68.72 ⁶
MUFA	24.48 ⁴	29.75 ⁵	27.40 ⁶
PUFA	3.70 ⁴	4.82 ⁵	4.05 ⁶
n-6/n-3	5.00 ⁴	2.31 ⁵	6.01 ⁶
AI	2.88 ⁴	2.21 ⁵	2.55 ⁶
TI	3.17 ⁴	2.49 ⁵	3.22 ⁶
Total fat (g 100g ⁻¹)	4.27 ¹	6.09 ²	3.76 ³

q واکنش ها

■ استریفیکاسیون

■ صابونی شدن

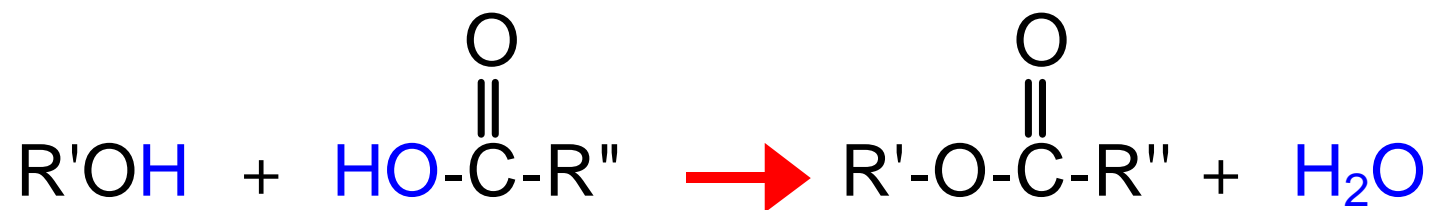
■ فساد لیپدها

■ هیدروژناسیون

q 1 - استریفیکاسیون

Formation of an ester:

2 - صابونی شدن

3 - فساد لیپدها

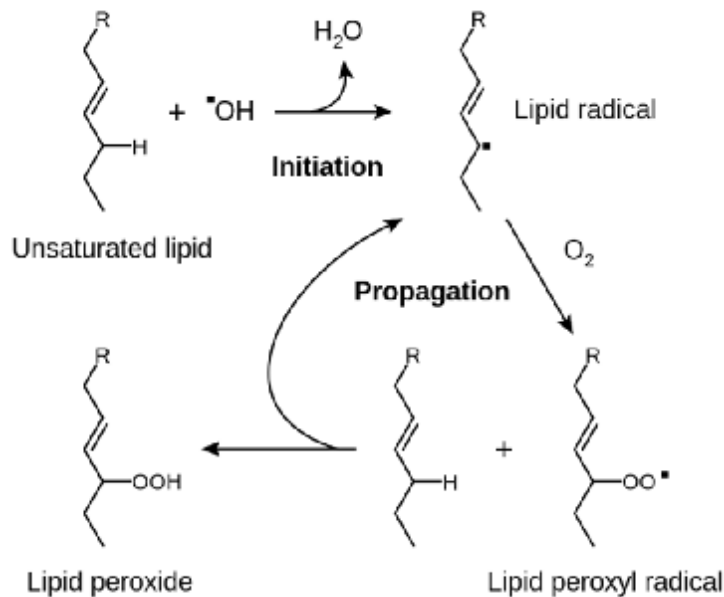
■ فساد هیدرولیتیک

◀ هیدرولیز چربی

■ فساد اکسیداتیو

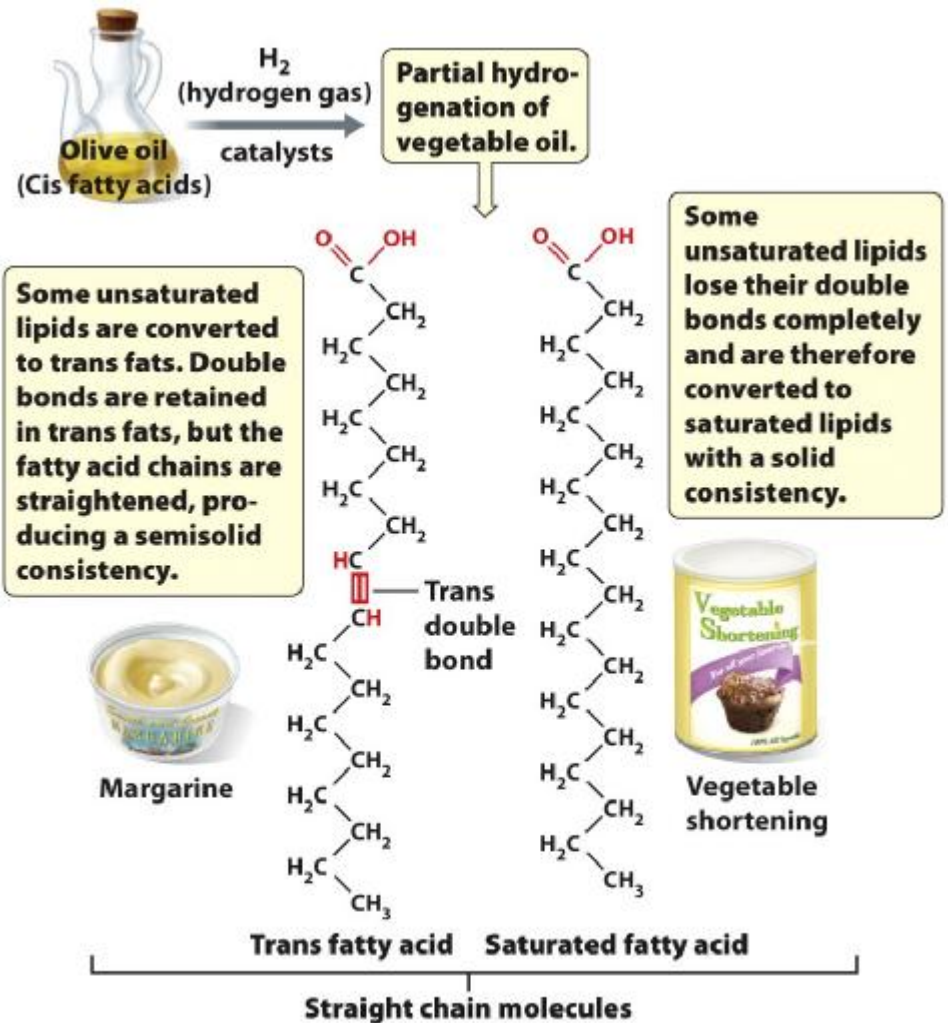
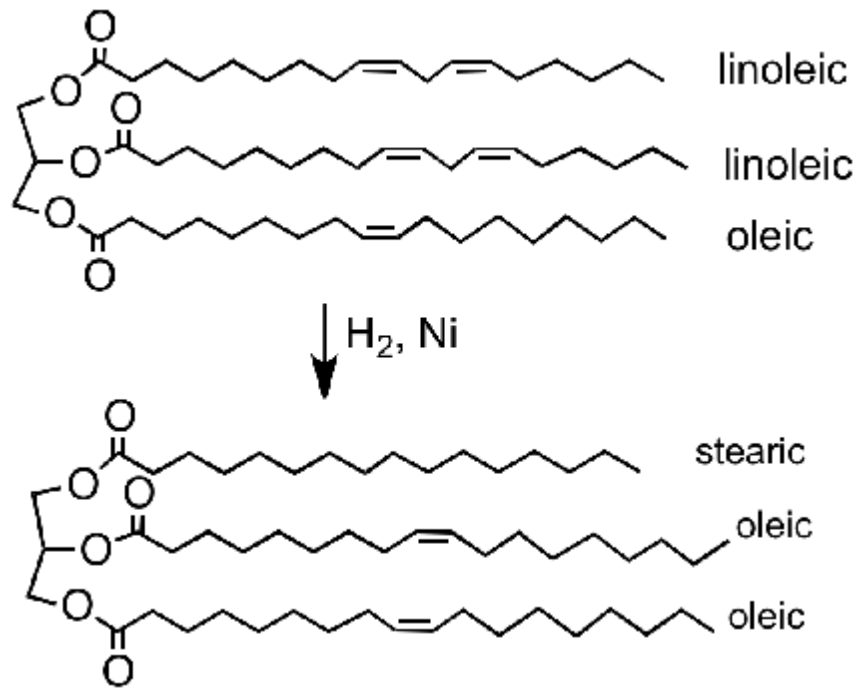
◀ اکسیژن، نور و حرارت (آسیب به اسیدهای چرب غیراشباع)

◀ تولید آلدهیدها و کتون های کوتاه زنجیر

4 - ہیدروژناسیون (ہارڈنینگ)

q اسید چرب غیر اشباع سیس و ترانس

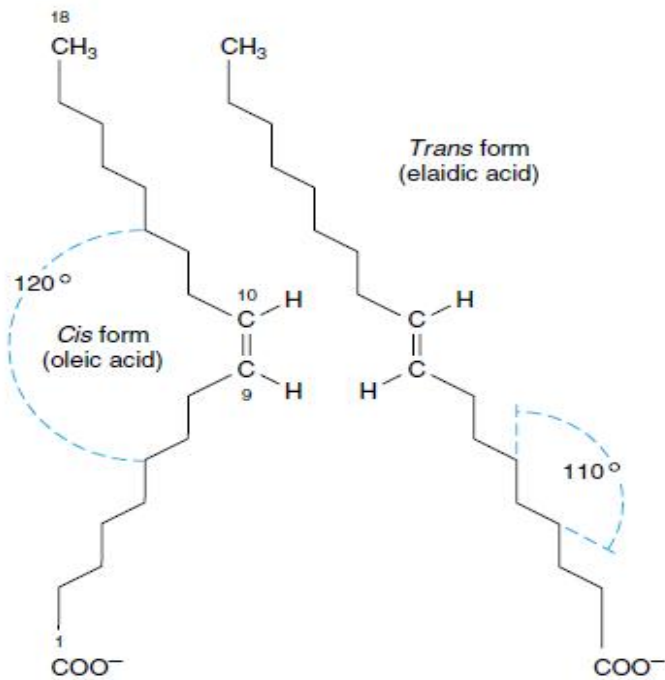

Figure 14-5. Geometric isomerism of Δ^9 , 18:1 fatty acids (oleic and elaidic acids).

Saturated fatty acid

Trans fatty acid

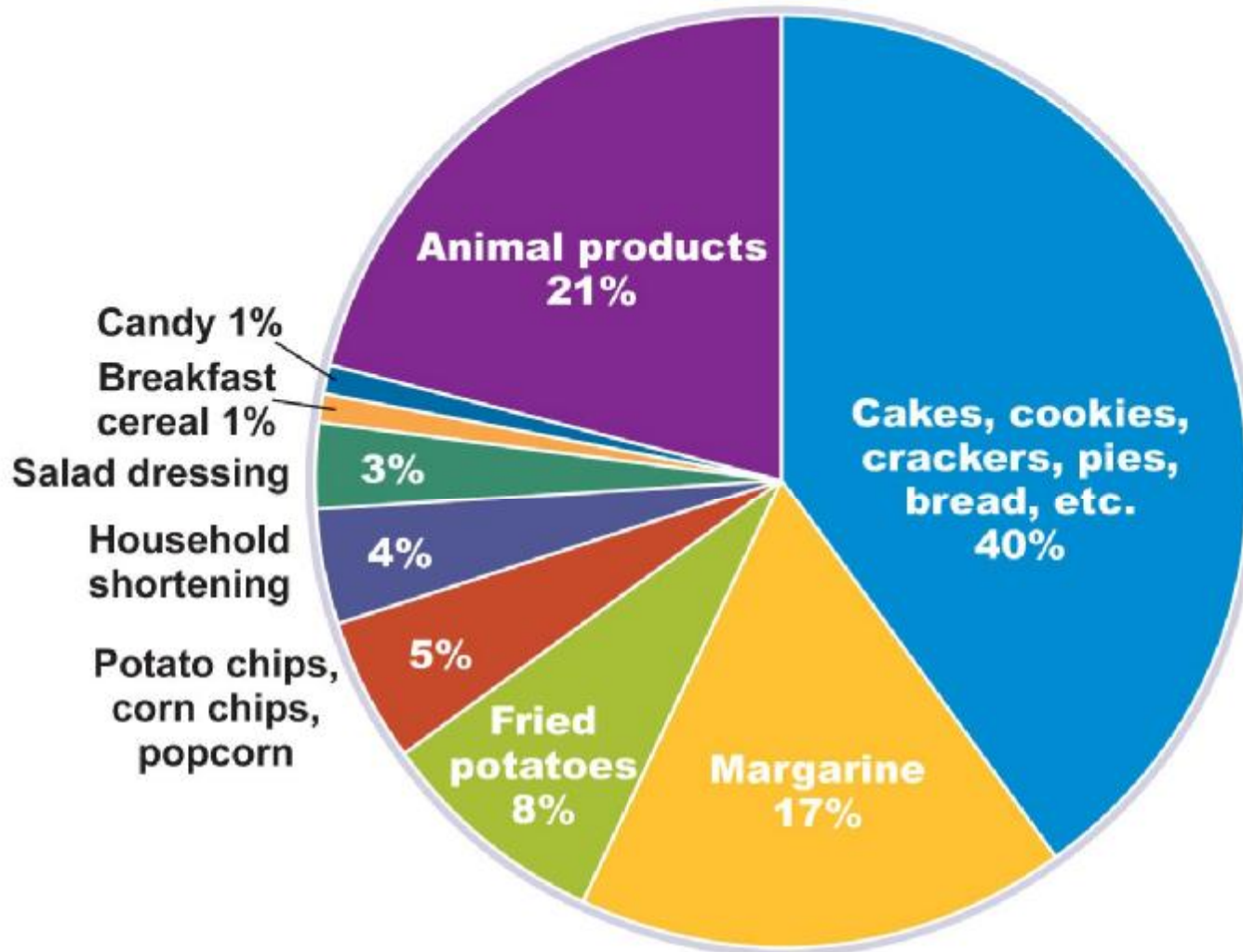
Cis fatty acid

q اسیدهای چرب ترانس

© 2010 Pearson Education, Inc.

اسید چرب کانژوکه

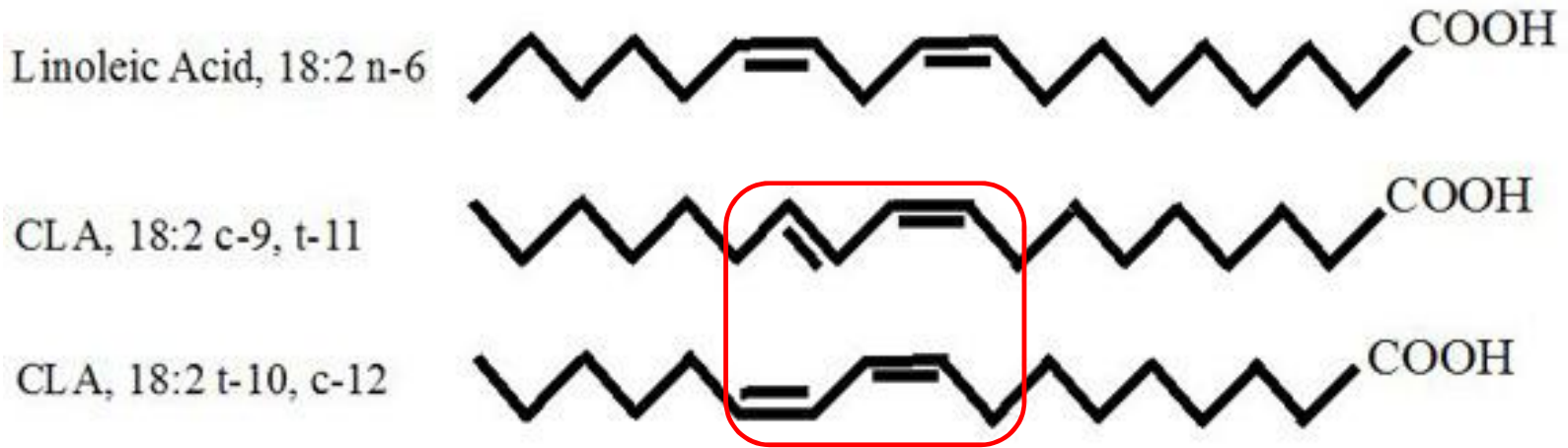
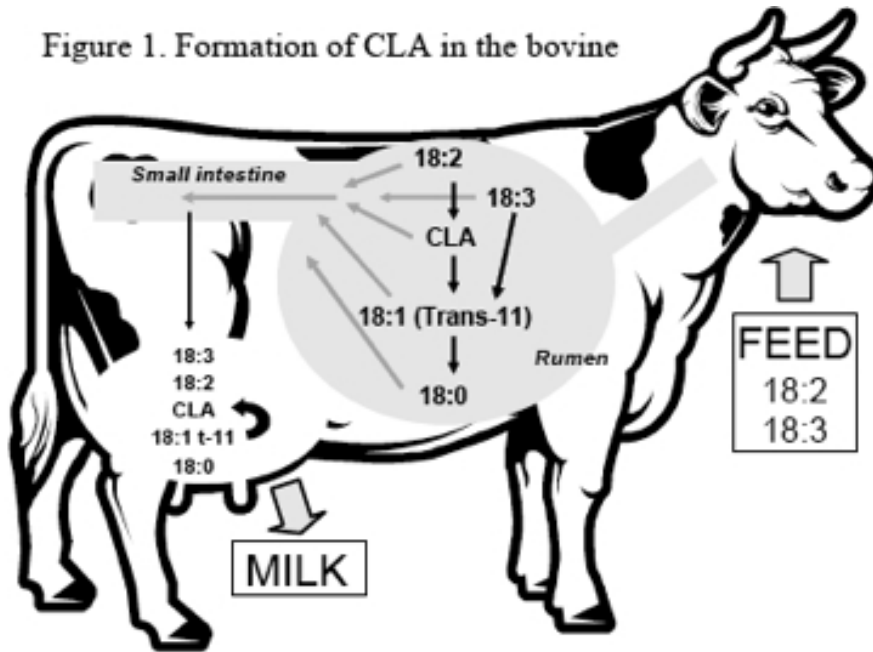

Figure 1. Formation of CLA in the bovine

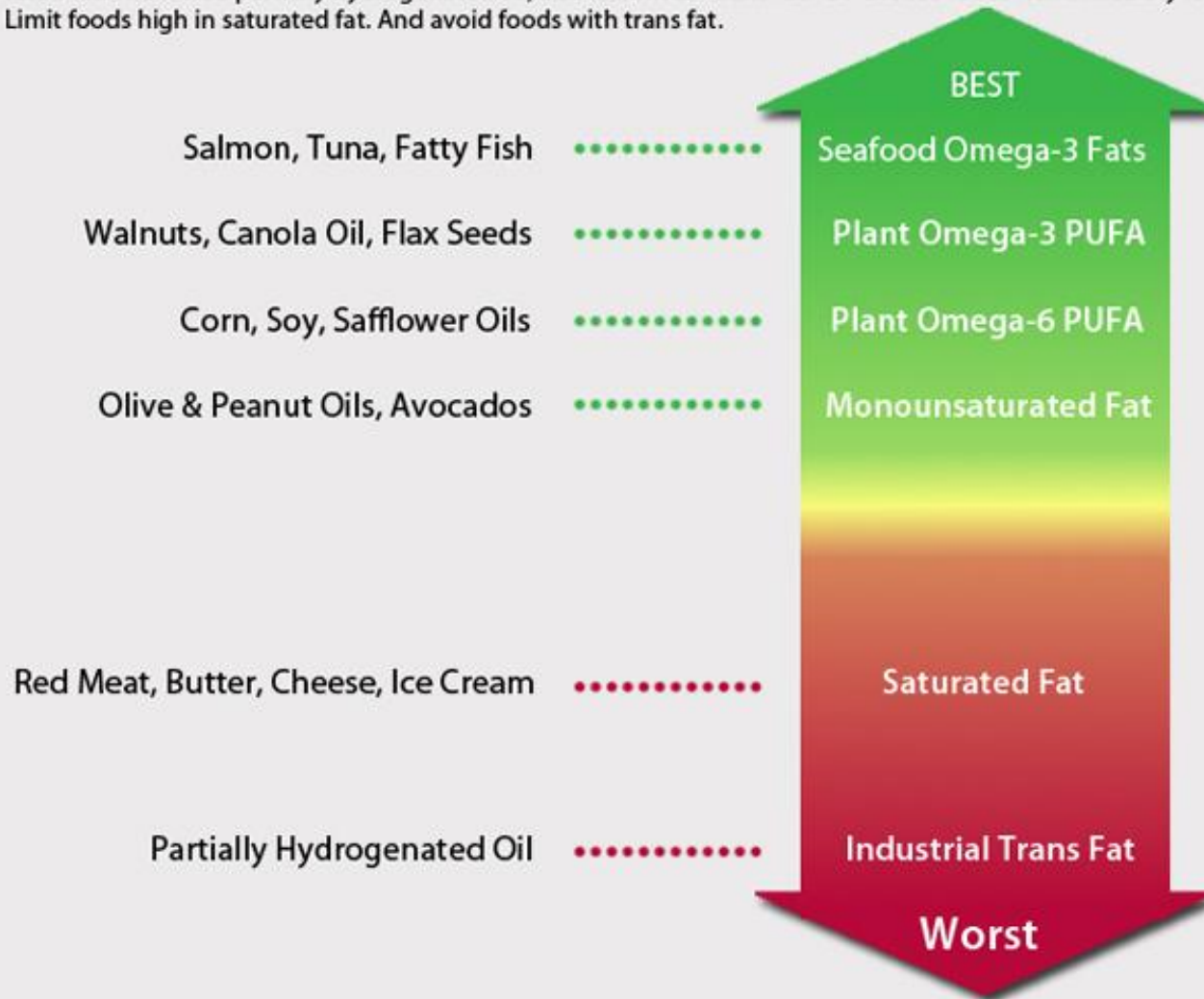

(هیدروژناسیون در شکمبه)

FINDING FOODS WITH HEALTHY FATS

Some foods are rich in healthy fats—and some foods aren't. The healthiest: Seafood, nuts, and oils, since they are rich in unsaturated fats. The harmful: Red meat, butter, and ice cream, since they have too much saturated fat. The worst: partially hydrogenated oil, also known as "trans fat." So choose foods rich in healthy fats. Limit foods high in saturated fat. And avoid foods with trans fat.

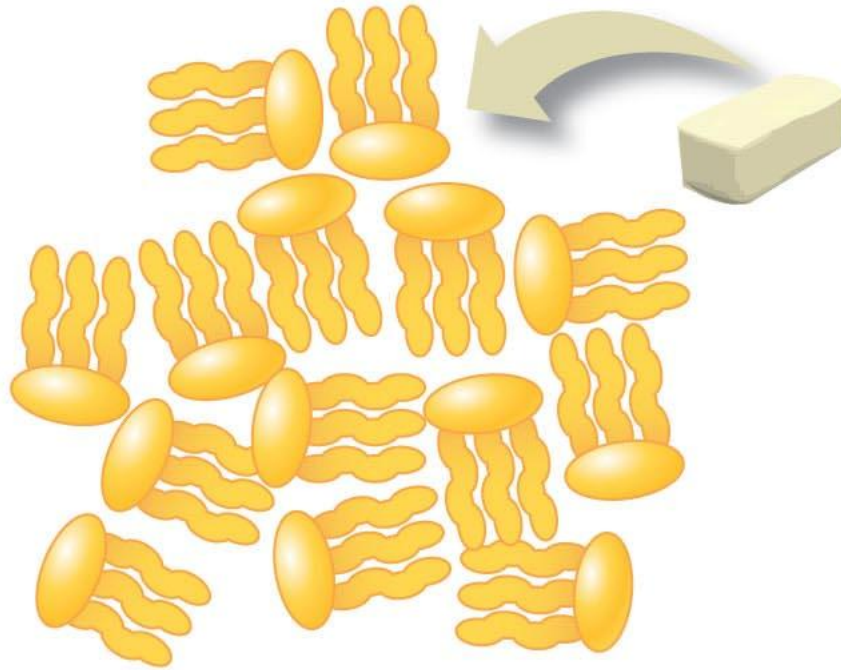

ق تری گلیسریدھا (تری آسیل گلیسرول)

■ روغن (Oil) و چربی (Fat)

a Saturated fatty acids

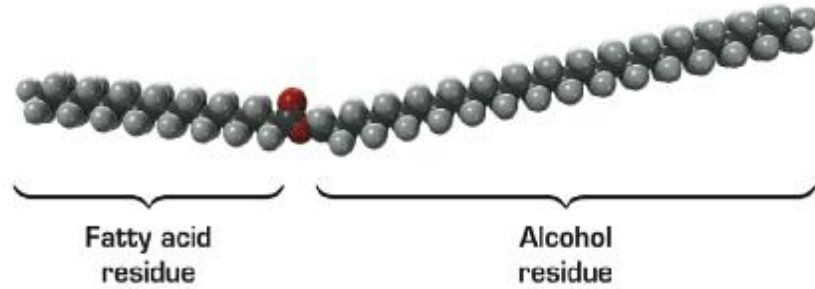
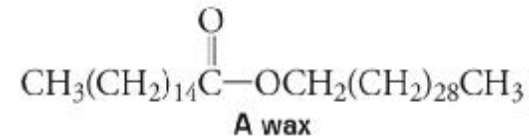
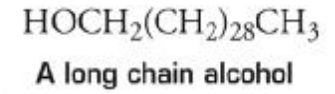
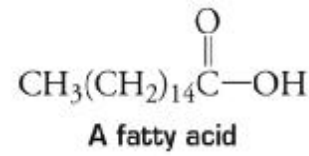
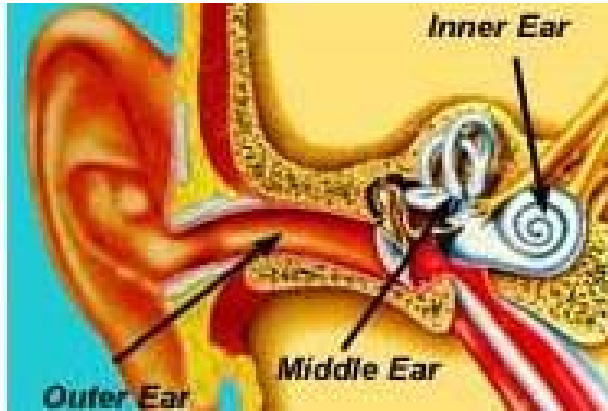

b Unsaturated fatty acids

ق موم يا واكس

■ استر يك اسيد چرب و يك الكل بلند زنجير
◀ پوشش حفاظتی: پوشش گیاه، میوه، پر، موم گوش

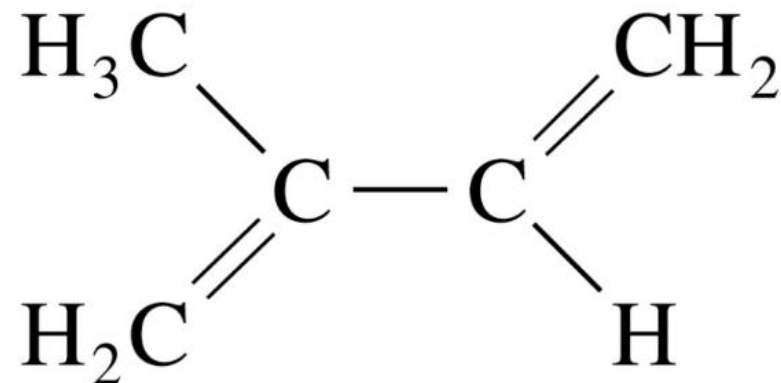
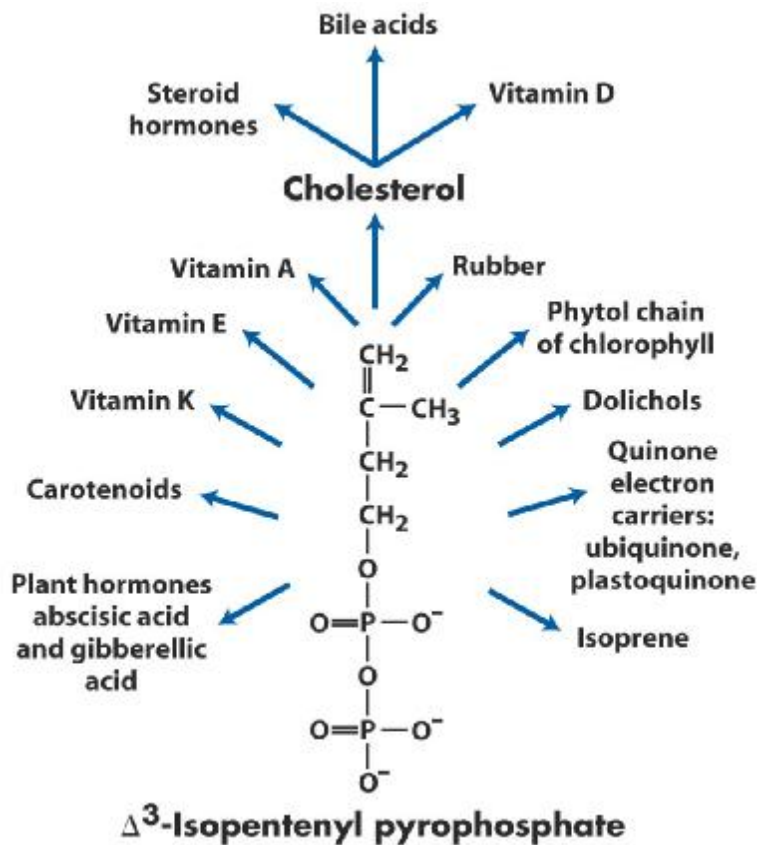

q مشتقات ایزوپرنی

■ ایزوپرن مولکول 5 کربنی (2-methyl-1,3-butadiene)

◀ ترپن ها (تشکیل شده از 2 یا تعداد بیشتر واحدهای ایزوپرنی)

◀ استرول ها

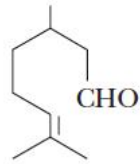

q ترپنھا

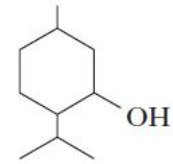
MONOTERPENES

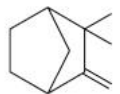
Limonene

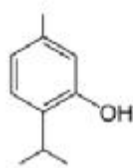
Citronellal

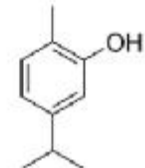
Menthol

Camphene

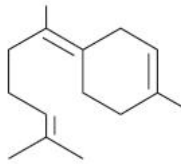

Thymol

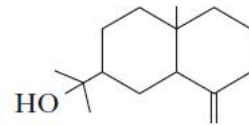

Carvacrol

SESQUITERPENES

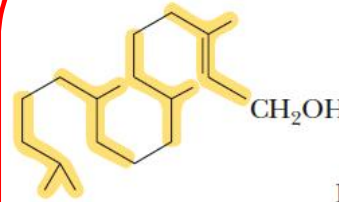

Bisabolene

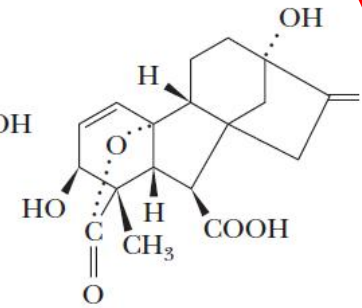

Eudesmol

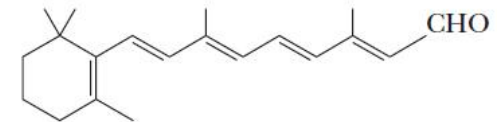
DITERPENES

Phytol

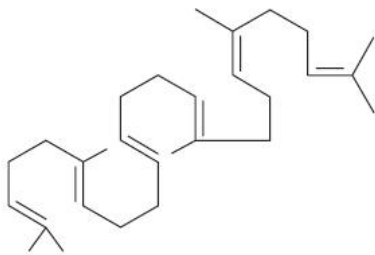

Gibberellic acid

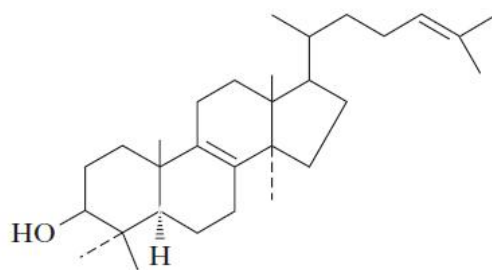

All-trans-retinal

TRITERPENES

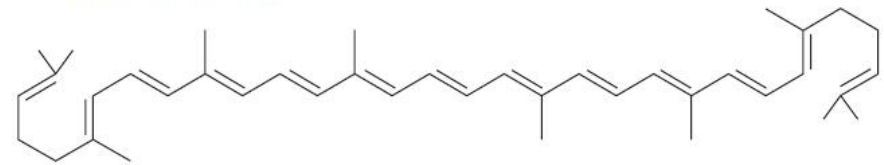

Squalene

Lanosterol

TETRATERPENES

Lycopene

q کلسترول

■ حاوی چهار حلقه سخت (فنانترن + سیکلوپنتان) + زنجیره الکیل

◀ غشای پلاسمایی

◀ پیش ساز هورمون های استروئیدی

◀ پیش ساز یتامین D (نور خورشید)

◀ مقدار بالا رسوب در عروق و تشکیل پلاک

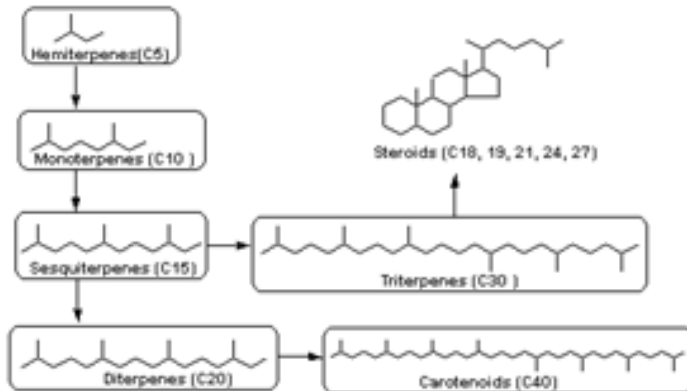

Fig.1 Biosynthetic Pathway of Terpene Skeletons

